

זל אשבת פרשת בא

שבת שלום! פרשתנו עוסקת בנושא מיוחד מאוד. נושא הקללות. ישנם אנשים שפחדים מקללות של אחרים. חוששים מעין הרע. אך בפרשה זו אנו רואים שכשה' מגן על עם ישראל, שום דבר לא יוכל לפגוע בהם, ושום אויב לא יוכל לגעת בהם לרעה.

בלעם מחפש לראות חלילה פגם בעם ישראל: הוא מביט בא הלים שלהם, ורואים שהם מכונים בצורה כזו שמכל אהל אי אפשר לראות את הפתח של האהל השני. ועל כך הוא אומר "מה טובו אהליך יעקב".

אם נלמד אנוחנו להיות גם אנוחנו עם אהלים כאלו, בהם כל אחד שמח באהלו ולא מביט לרעה באהלו של חברו, נגיע בעזרת ה' לאהבת ישראל ולאחוד של עם ישראל, ושום צר ואויב לא יוכל לנו בשום סוג של נשק ובשום סוג של אסטרטגיה. והלואי ונשכיל ללמד להיות כאלו. ללמד להיות שמחים בחלקנו, וללמד לכבד גם את חברינו וגם את מי שגר באהל השני.

הקשה אסור על קצוות הטליון.

מצפני האופנתא על הפרשה

היה עניין בלעם בברכה וקללה מפורסם מאד בין האומות כשואל דבר מאת האלוקים. וכמו שאמר בלק (במדבר כב, ו') 'כי ידעתי את אשר תברך מבורך ואשר תאור יואר' ואם היה בלעם מקלל את ישראל היו גויי הארץ בוטחים בקללתו ומתאמצים להילחם בישראל על משענת קללתו.

כששמעו מדבריו שהקב"ה מונע מהם הקללה ומודיע כי ברוך הוא – יכירו וידעו כל יושבי תבל כי שם ה' נקרא עליהם ויחשבו שהיתה הצלחת ישראל מאת ה' מן השמים ומי יאמר לו מה תעשה? ולא יקום בהם עוד רוח להילחם בישראל. ובזה הועיל עניין בלעם וברכותיו מאוד,

וזהו מה שאמרה רחב למרגלים ששלח יהושע (יהושע ב', ט') 'ידעתי כי נתן ה' לכם את הארץ וכי נפלה אימתכם עלינו...! ומאין ידעה כל זה האשה ההיא שה' יתברך הוא האלוקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת? אלא מדברי בלעם ונבואותיו. ולכן נחשב הדבר לחסד גדול שעשה ה' לישראל.

אתגרות אפרשה אמוצאי שבת

בתפזורת הבאה מסתתרים 10 מושגים מהפרשה. הבה נמצא אותם!

ש	ל	ש	ר	ג	ל	י	מ
ג	ד	ו	ח	מ	ל	א	כ
מ	ה	ט	ו	ב	ו	ל	ט
ה	א	ב	נ	מ	ז	י	פ
ט	ק	ב	ל	ע	מ	מ	נ
ר	ת	א	א	ק	ו	כ	ח
ב	ד	צ	ת	כ	ל	פ	ס
כ	ס	פ	ו	ז	ה	ב	ע
י	ג	ש	נ	ה	ז	ס	ח
ר	א	ש	צ	ו	ר	י	מ

פיוט המקצט - מתוך הפלפלה - מיכה

שמעו-נא, את אשר-ה' אמר... כי ריב לה' עם-עמו, ועם-ישראל יתנח. עמי מה-עשיתי לך... ענה בי. כי העלתיך מארץ מצרים... ואשלח לפניך, את-משה אהרן ומרים. עמי, זכר-נא מה-יעץ בלק מלך מואב, ומה-ענה אתו, בלעם בן-בעור... למען, דעת צדקות ה'.

במה אקדם ה'... האקדמנו בעולות, בעגלים בני שנה הירצה ה' באלפי אילים, ברבבות נחלי-שמן...

הגיד... אדם, מה-טוב; ומה ה' דורש ממך, כי אם-עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת, עם-אלקיך.

פיוט הפלפלה

איסור קללת אדם מישראל – מתוך אתר "הלכה יומית"

כתוב בתורתנו הקדושה (שמות כב ז) אלהים לא תקלל, ותרגם אונקלוס, דינא לא תקיל, דהיינו שיש איסור גמור מן התורה לקלל את הדיין, וכן פירשו בגמרא במסכת סנהדרין (דף טו). שמילת אלהים כאן אין יחסה להשם יתברך, אלא לדיינים.

וכתוב עוד בתורה (ויקרא יט יד). לא תקלל חרש, ומכאן למדנו שיש איסור מן התורה לקלל שום אדם מישראל, ופרט לנו הכתוב בחרש) כלומר, דיבר הכתוב דווקא בחרש ולא בכל אדם), להשמיענו שאף על פי שהוא חרש ואינו שומע ואינו מצטער על כך שמקללים אותו, מכל מקום אסור לקללו, ולפיכך גם אסור לקלל שום אדם מישראל, אף על פי שאינו שומע שמקללים אותו, וכגון כשהוא ישן וכיוצא בזה, משום שאין הוא גרוע יותר מן החרש, שאינו שומע בכלל. ובדאי שאסור לקלל אדם בפניו, כשהוא ער, שמלבד מה שיש איסור בעצם הקללה, הרי יש כאן גם איסור אונאת אדם מישראל, שמצטער מן הקללה.

וככל הדברים האלה פסקו להלכה רבינו הרמב"ם והטור ומרן השולחן ערוך, ולכן צריך אדם להיזהר בלשונו שלא לקלל שום אדם מישראל, ואפילו המקלל את עצמו עובר על איסור זה שנאמר, השמר לך ושמור נפשך מאד. והמקלל את הדיין עובר על שני איסורים, הראשון הוא האיסור ששייך לכל ישראל, ונוסף עליו איסור קללת דיין.

ואמרו בגמרא במסכת סנהדרין (דף מח). כל הקללות שקלל דוד המלך את יואב בן צרויה, נתקיימו בזרעו של דוד. ולמד מכאן בספר חסידים, שלפעמים אף שהקללה לא באה על חינם, שהרי דוד המלך כדן עשה שקילל את יואב, מכל מקום חוזרת היא גם להמקלל, וכל שכן כשהמקלל מקלל על חינם שעולות הקללות לחזור אל המקלל, וידוע מאמר רבותינו זכרונם לברכה (מגילה טו). לעולם אל תהי קללת הדיוט קלה בעיניך, שהרי אבימלך קילל לשרה ונתקיים בזרעה. ואף שהרבה אנו רואים שמקללים, ולא יוצא מקללתם דבר וחצי דבר, מכל מקום כתב בספר פלא יועץ שלפעמים יש עת רצון ועלוה חס ושלום להתקיים הקללה, והאדם המקלל עתיד ליתן את הדין על זה.

ומה שמצינו בכמה מקומות שתלמידי חכמים קיללו, ולעיתים גם נתקיימה קללתם, הוא מפני שיש מקרים שאדם יוצא מכלל ישראל ומותר לקללו, כגון אדם שהוא אפיקורס במזיד וכדומה, אבל אדם כשר מישראל, איסור גמור לקללו, וכאמור.

אתגר אפרטה

- מצאו פסוק בפרשה שאומרים כשנכנסים לבית הכנסת.
- היכן מופיע מלך המשיח בפרשה? ועל איזה סוג גאולה מדובר?
- מדוע מופיע חטא בעל פעור מיד אחרי כשלונו של בלעם?
- מה המיוחד במעשהו של פנחס?

סיפור ההמשך

תקציר הפרקים הקודמים

בְּאֶזְרוֹ סִפְסוּפָה שְׁלִיד מִירוֹן הוּקַם בֵּית סֶפֶר מַמְלַכְתִּי, וְהוֹרִים רַבִּים הִתְפַּתּוּ לְשֵׁל ח לְשֵׁם אֶת יְלָדֵיהֶם. אֲנָשֵׁי ה"פְּעִילִים" הִחְלִיטוּ לְהִגִּיעַ אֶל הַבָּאָא סְלִי שְׁבַנְתִּיבּוֹת, וְלִבְקָשׁוּ לְעוֹדְדָם לְשֵׁל ח אֶת יְלָדֵיהֶם לְבִתֵּי סֶפֶר תּוֹרְנֵיִם.

הַבָּאָא סְאֵלִי, סֶפֶר לְפִעִילִים שְׁבַיִמִים הַקְּרוּבִים הוּא מְגִיעַ לְבְרִית בְּעֵנֹ, וְקָבַע אֶתְּם שְׁמַעְכוּ יִמְשִׁיךְ לִסְפּוֹסוּפָה. בִּסְפּוֹסוּפָה ת' אִמָּה הַכְּנֶסֶת סֶפֶר תּוֹרָה לְאוֹתוֹ יוֹם, כְּדִי לְכַבֵּד אֶת הַמַּעֲמָד.

רַבְּנוּ הַבָּאָא סְלִי הֶצְטַרֶּף לְגִי'פ, שְׂיָצָא לְכוּן סִפְסוֹפָה. בְּמַהֲלָךְ הַנְּסִיעָה, קָצַת אַחֲרֵי צ' מֵת חֲנִיָּה, אֶזֶל הַדֶּלֶק, וְהִנְהִיג סֶפֶר עַל כָּךְ לְכָבוֹד הַרֵב.

הַתְּחִיךְ הַבָּאָא סְלִי וְאָמַר: "נו, הֲלֵא הַרְכָּב אֵינוֹ נוֹסֵעַ רַק עַל דֶּלֶק, כִּי אִם גַּם עַל שְׁמֹן וְיָמִים... יִסַּע הַרְכָּב עַל שְׁמֹן וְיָמִים בְּלֶבֶד..." כְּשִׁפְסִים הַבָּאָא סְלִי אֶת דְּבָרָיו, הוֹרָה לְנִהַג, הַרְבַּ מְרָדְכִי קְרִלִיץ, לְהַמְשִׁיךְ בְּנִסְיעָה. רַבְּנוּ חֲזַר עַל הוֹרָאתוֹ: "אִמְרָתִי לָךְ, סְעֵל!" וְאִמְנָם, הַגִּי'פ הַמְשִׁיךְ בְּנִסְיעָתוֹ, עַד לְתַחֲנַת הַדֶּלֶק שְׂכַצ' מֵת סַאסָא הַסְּמוּכָה לְמִירוֹן, כְּעֶשְׂרִים וְחֲמִשׁ דְּקוֹת נְסִיעָה בְּלִי דֶּלֶק.

כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְתַחֲנַת הַדֶּלֶק שֶׁל צ' מֵת סַאסָא, ל' א' הָאָמִין הַמְּתַדְּלֵק לְמַרְאֵה עֵינָיו, אֶךְ לְמַרְאֵה רַבְּנוּ הַבָּאָא סְלִי הַיּוֹשֵׁב לִיד הַנִּהַג, נִמְוָגוּ כָּל הַשְּׂאֵלוֹת וְנִעְלְמוּ מִבְּטֵי הַתְּמִיָּהָה.

כָּךְ הִגִּיעַ הַבָּאָא סְלִי עִם הַפְּעִילִים, בְּמִסְרֹת נֶפֶשׁ וּבְנִסְיָם גְּלוּיִים, אֶל הַמוֹשֵׁב סִפְסוֹפָה. וְאִמְנָם, הַבְּקוֹר הַמְּרָשִׁים נִשְׂא פְּרוֹת, וְנַחַל הַצְּלָחָה רַבָּה.

חֲלָפוּ שָׁנִים רַבּוֹת מְאֹד, אֶךְ זָכַר אוֹתוֹ בְּקוֹר ל' א' נִשְׁכַּח, ל' א' מִתּוֹשְׁבֵי הַיִּשׁוּב שְׂזָכוּ לְבְקוֹרוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ הַבָּאָא סְלִי, וְאָף ל' א' נִשְׁכַּח מִלֵּב הַפְּעִילִים, שְׂזָכוּ לְרֵאוֹת אֶת אוֹתוֹ מֵא רַע נִשְׁגָּב.

זְכוּתוֹ תִּגַּן עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל אָמֵן, וְהַלְוֵאִי הַלְוֵאִי שֶׁנִּזְכָּה כָּלְנוּ לְהַמְשִׁיךְ בְּדַרְכּוֹ שֶׁל הַבָּאָא סְלִי הַקְּדוֹשׁ, לְהַרְבּוֹת אֶהְבָּה אַחֲוָה שְׁלוֹם וְרַעוּת בְּעַם יִשְׂרָאֵל, וְלְהַשְׁכִּין שְׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְרֵעֵהוּ. וְלִקְרַב אֶת עַם יִשְׂרָאֵל לְאָבִינוּ שְׁבַשְׂמִים.

סיפור אפרטה

האדמו"ר מסלונים הי"ד

רבי שלמה דוד יהושע וינברג הי"ד היה בנו של האדמו"ר מסלונים, והתגורר עם אביו ורבים מחסידיו בעיר ברנוביץ שבמזרח פולין.

לאחר פטירתו הפתאומית של אביו בשנת תרצ"ג פנה אליו ציבור החסידים בבקשה שיקבל עליו את האדמורות, למרות גילו הצעיר. האדמו"ר מסלונים רבי שלום נח ברזובסקי זצ"ל בעל 'נתיבות שלום' מתאר את אשר התחולל בלבו של רבי שלמה דוד יהושע בעקבות פניה זו:

באותו יום יצאתי עמו אל היער, ושהינו שם כחמש שעות רצופות. בשיחה זו רציתי לעודד קצת, ואמרתי לו שכולנו, כל הציבור, ניגשים לעניין זה באמונת חכמים, ושכל זקני החסידים, ומהם שעוד נסעו למרן בעל יסוד העבודה זי"ע, כולם כאחד בדעה אחת שאתם צריכים להיות המנהיג לעתיד, ואותה אמונת חכמים צריכה להיות גם לכם. וענה לי אז שאינו יכול להביע את שברון לבו במילים, שאינו יכול לקבל על עצמו את ההנהגה, והדבר רחוק ממנו מאוד, ולולא שחושש לעגמת נפש שתגרום לאמו הרבנית היה קם ובורח למקום אחר שאיש לא ידע את מקום הימצאו. ורק בגלל שאמו שבורה מאוד אינו יכול לגרום לה את הצער הזה.

האדמורות שקיבל כנגד רצונו התקבלה בברכה ובשמחה בין החסידים, ואלה התלכדו סביב האדמו"ר הצעיר "באהבה נפלאה מיוחדת במינה". אך לאחר תקופה קצרה, בקיץ תש"א, נכבשה ברנוביץ ע"י הגרמנים. ביומן שכתב ד"ר זליג לוינבוך בגטו ברנוביץ הוא הקדיש דברים מיוחדים לאדמו"ר.

על פניו ובעיניו של הרבי מסלונים שרוי תמיד חיוך. הוא חביב ואדיב לכל אחד. בעבודתו בתורת נגר מסייעים לו עמיתיו, חבריו לגורל. כאשר מזדמן לשם מבקר, הוא אווז במקצוע ומחליק בו על הלוחות. הוא צנוע ושקט. מעולם אינו מתבלט, וכשהוא נזכר או מדבר על משפחתו שנספתה הוא פותח בניגון חסידי נוגה. עם תום יום העבודה, בצריפו, מתכנסים סביבו כמה מחסידיו. הם מקיימים אורח חיים בסגנון חסידי, עד כמה שהדבר ניתן. שלוש פעמים ביום הוא מקפיד להתפלל, בבוקר - תמיד בטלית ובתפילין, ובמתח רב, שמא יפריעו אותו המרצחים. בזמן שהותי במחנה הוא מעולם לא עבד בשבתות או בימי חג, הוא משוחרר אז כחולה... שום מזון שאינו כשר אינו בא לפיו. מלכתחילה הוא רעב ממש...

על רגעי האחרונים של רבי שלמה דוד יהושע הוא מספר:

הרבי מתעלה בימי מצוקה, וברגעים האחרונים לחייו אינו מאבד את צלם האדם שלו ואת רוח קודשו. ב"אקציה של ה-4 בנובמבר הוא נכלל בקבוצת הנידונים למוות. הוא שליו, צועד בשורה הראשונה בקומה זקופה, עומד לקיים את המצווה הנישאה ביותר של יהודי - קידוש השם.

בחסידות סלונים קבע רבי שלום נח ברזובסקי זצ"ל את ו' במרחשון, יום הירצחו של האדמו"ר רשד"י, כיום הזכרון לשואה.

"משמעותו של יום ו' חשוון לגבי הציבור שלנו, הוא חורג מעל ומעבר למשמעות הרגילה של יום ההילולה של הצדיק. שמלבד עניין ההילולה שביום הזה... הרי תמיד היה בדעתי שיום הזה יהיה נקבע ליום הזיכרון לכל ציבור אנ"ש, שיבטא בשבילנו את כל ההיקף של מה שהיה ואיננו... היום הזה מזכיר לנו את כל צבור אנ"ש, על עשרות השטיבלך שהיו... ויום זה הוא היום שבו עלינו להתעמק בכל מה שהיה לנו, עולם מלא שחלף ואיננו."

תהא נשמתו צרורה בצרור החיים,

ויהי רצון שזכויותיהם של גדולי ישראל מכל הדורות, שמסרו את נפשם על קידוש ה' ולמען עמו וצאן מרעיתו, וזכות ששה מליון יהודים קדושים, שמתו על קידוש ה', נזכה כולנו לרחמי שמים, ונזכה לקדש שם שמים בחיים של אהבת תורה, יראת שמים, ואהבת הבריות.

לע"נ הרה"ג מרדכי צמח בן סלאמן אליהו זצ"ל. ת.נ.צ.ב.ה.
לע"נ האדמו"ר הרב מנחם מנדל בן לוי יצחק שניאורסון זצ"ל. ת.נ.צ.ב.ה.